

T.C.
DANI TAY
VERGİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

BÖLGE DARE MAHKEMESİ KARARLARI ARASINDAKİ AYKIRILILARIN İNCELENMESİNE İLİŞKİN KARAR

I- AYKIRILILARIN İNCELENMESİ

İNCENEN DOSYALAR : Samsun Bölge dare Mahkemesi Başkanlar Kurulu

II- İZİN ÖZETİ

: Samsun Bölge dare Mahkemesi 1. Vergi Dava Dairesinin 26/06/2018 tarih ve E:2018/368, K:2018/401 sayılı kararı ile İstanbul Bölge dare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin 21/03/2017 tarih ve E:2017/146, K:2017/599 sayılı; 30/03/2017 tarih ve E:2017/230, K:2017/860 sayılı; 27/03/2018 tarih ve E:2017/3727, K:2018/1416 sayılı ve Erzurum Bölge dare Mahkemesi Vergi Dava Dairesinin 29/09/2017 tarih ve E:2017/778, K:2017/769 sayılı kararları arasındaki aykırılığın 2576 sayılı Bölge dare Mahkemeleri, dare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kurulu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin 4 numaralı fıkrasının (c) bendi uyarınca giderilmesi, istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanın bu yöndeki talebini uygun gören Samsun Bölge dare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 12/09/2018 tarih ve E:2018/12, K:2018/8 sayılı kararıyla istenilmiştir.

III- ÖN İNCELEME :

Samsun Bölge dare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 12/09/2018 tarih ve E:2018/8, K:2018/11 sayılı; E:2018/13, K:2018/10 sayılı; E:2018/9, K:2018/12 sayılı; E:2018/14, K:2018/9 sayılı; E:2018/7, K:2018/7 sayılı; E:2018/10, K:2018/13 sayılı; E:2019/1, K:2019/3 sayılı başvurularının aynı konuda olduğu ve aynı istem sonucunu içerdiği görüldüğünden usul ekonomisi açısından bu başvurulara ilişkin Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulunun E: 2020/2 ilâ 8 sayılı dosyalarının bu dosya (E:2020/1) ile birlikte görülmesine karar verildi.

IV- AYKIRILILARIN İNCELENMESİ İZİN KONUSU BÖLGE DARE MAHKEMESİ KARARLARI :

A- Samsun Bölge dare Mahkemesi 1. Vergi Dava Dairesinin E:2018/368 sayılı dosyasına konu yargılama süreci:

Dava konusu istemin özeti: Serbest dolaşıma girişi beyannamesiyle ithal edilen ve gözetim uygulamasına tabi olan ancak gözetim belgesi bulunmayan eşyanın kıymetinin ilgili tebliğle belirtilen kıymete yükseltilerek yurtdışı gider olarak beyanı sonucu fazladan ödenen verginin geri verilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddi yolundaki dilemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

Trabzon Vergi Mahkemesinin, 17/4/2018 tarih ve E:2018/216, K:2018/261 sayılı kararının özeti:

Yükümlüsünce ödenen vergilerin beyana dayalı olarak ödenen vergi olması nedeniyle Gümrük Kanunu'nun 211. maddesinin ihlali bulunmamaktadır. dârece anılan

T.C.
DANIŞTAY
VERGİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

maddedeki ko ulların gerçekte med i de erlendirilerek vergilerin iade edilip edilmeyece i yolundaki belirleme üzerine bir kanaate varılması gerekmektedir. Beyanın ba layıcılı ı nedeniyle bu yönde de erlendirme yapılamayaca ı gerekçesine dayalı dava konusu i lemde yasal isabet bulunmamaktadır.

Vergi Mahkemesi bu gerekçeyle i lemi iptal etmi tir.

Davalı idarenin istinaf ba vurusunu inceleyen Samsun Bölge dare Mahkemesi 1. Vergi Dava Dairesinin 26/06/2018 tarih ve E:2018/368, K:2018/401 sayılı kararının özeti:

İlgili mevzuat uyarınca, bir e yanın ithalatın tümünde de il, belirli bir CIF de erin altında ve belirli miktarların üzerinde ithal edilmek istenmesi halinde gözetim uygulamasına tabi tutuldu u görülmektedir. E yanın yüksek miktarda ve dü ük kıymet ile ithalatının ciddi bir artı trendine girmesi halinde bu e yaların ithalatının izlenebilmesi amacıyla gözetim belgesi alma zorunlulu unun getirilmesi söz konusudur. Bu tarz ithalatın zaman içinde ekonominin geneli ve özellikle yerli üretici üzerinde olumsuz bir etki yaratma ihtimaline binaen ithalatın izlenebilmesi ve bu açıdan istatistiki bilgiler elde edilmesi amacıyla bazı e yalar için gözetim uygulaması kararları alınmaktadır. Bu kararlar re'sen alınabilece i gibi üreticilerin ba vurusu üzerine yapılan inceleme sonucu da alınabilmektedir.

Gözetim uygulamasının amacı ithalatın geli iminin, ithalat artlarının, yerli üreticiler üzerindeki etkisinin izlenmesi ve ithalattan kaynaklanan vergi kayıplarının önlenmesi, koruma tedbirleri veya ba ka bir tedbir alınıp alınmayaca ının de erlendirilmesi, bunun için bir istatistiki bilgi havuzu olu turulmasıdır.

Gözetim uygulaması ithalat nedeniyle ilave bir vergisel yükümlülük getirme amacına yönelik veya korunma önlemi niteli inde bir uygulama de il, ithalatın izlenmesi amacına yönelik bir uygulamadır.

Gözetim uygulamasına tabi bir malın ithal edilmek istenmesi halinde ithalatçı için u alternatifler mevcuttur:

1-E yanın CIF kıymeti müste arlıkça belirlenen tutarın altında ise gözetim belgesi alınmak suretiyle ithal edilebilecek, aksi halde ithaline izin verilmeyecektir.

2-E yanın CIF kıymeti müste arlıkça belirlenen tutarın üzerinde ise gözetim belgesi alınmaksızın normal prosedüre tabi olarak ithal edilebilecektir.

thalatçının iade talebinin kabulü gözetim belgesi alınarak ithali mümkün olan e yanın bu belge olmaksızın serbest dola ıma alınması sonucunu do uracaktır.

darenin ithalatçıyı beyanını gözetim kıymetine yükseltmeye zorlama gibi bir yetkisi bulunmayıp gözetim belgesinin olup olmadı ını aramak, bulunmaması halinde ithaline izin vermemekle yetinmesi zorunludur. Davacının e yanın kıymetini gözetim kıymetine yükseltmeye zorlandı ı iddiasına itibar etme olana ı bulunmamaktadır.

Gözetim belgesi alınması gerekti i halde bundan kaçınarak e yanın kıymetinin yükseltilmesi suretiyle ithalatın gerçekte tirilmesi, söz konusu düzenlemelere aykırı oldu u gibi iyiniyet kuralları ile de ba da mamaktadır. Buna ilaveten, uygulamada gözetim belgesi alan yükümlüler aleyhine de e itsiz bir durum olu maktadır. darenin yükümlüden gözetim belgesi

T.C.
DANIŞTAY
VERGİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

temin etme olanağı da hukuken ve fiilen ortadan kalkmış olacaktır. Bunun sonucunda, ilgili düzenleyici işlem idarece geri alınmış ya da yargı kararıyla iptal edilmiş olmamasına rağmen düzenleyici işlem ile getirilen gözetim uygulaması fiilen askıya alınmış olmaktadır.

Davacı tarafından e yanın gümrük kıymetinin, gözetim belgesi alınmasını gerektirmeyecek tutarda gösterildiği, bu kıymet üzerinden hesaplanan vergilerin ödendiği, tüm bu işlemlerin davacının özgür iradesiyle ve bir hata sonucu olmaksızın yapıldığı, davacının beyanda bulunurken iradesini sakatlayacak bir durumun mevcut olmadığı bu beyanını kendi rızasıyla yaptığı anlaşıldığından beyanın ilgili açısından baskılayıcı olduğu açıktır.

Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi ile kanunen ödenmemeleri veya tahakkuk ettirilmemeleri gereken vergilerin iade edileceği/kaldırılacağı; kanunen ödenmemesi veya tahakkuk ettirilmemesi gereken gümrük vergilerinin ilgili kişinin kasten yaptığı bir tahrifat sonucunda ödenmesi veya tahakkuk ettirilmesi halinde bu vergilerin geri verilmesine veya kaldırılmasına ilişkin taleplerin kabul edilmeyeceği kuralı getirilmiştir.

Bu nedenle Gümrük Kanunu'nun 211. maddesinde belirtilen hata halinde anılan vergilerin iadesini düzenleyen geri verme sebepleri olayda mevcut olmadığından davacının iade talebinin reddine dair işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan vergilerin iadesine yönelik istem hakkında bir hüküm kurulmaması ise de Dairece işinin esasına geçilerek davanın reddine karar verilmesi ve iptali talep edilen işlemin vergilerin iadesi talebinin reddine ilişkin olması sebebiyle iade yönünde karar verilmesi istemini de bizatihi karıştırdığından bu husus anılan kararın kaldırılmasını gerektirir nitelikte değildir.

Vergi Dava Dairesi, bu gerekçeyle istinaf baskıvurusunu kabul ederek vergi mahkemesi kararını kaldırmış, davanın reddine kesin olarak karar vermiştir.

B- İstanbul Bölge Daire Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin E:2017/146 sayılı dosyasına konuyargılamasıüreci:

Dava konusu istemin özeti: Serbest dolaşıma girişi beyannamesiyle ithal edilen e yanın kıymetinin gümrük gözetimi ile ilgili tebliğde belirtilen kıymete yükseltilerek yurtdışı gider olarak beyan edilmesi sonucu fazladan ödendiği ileri sürülen verginin iadesi talebinin reddine ilişkin karara vaki itirazın zımnen reddine dair işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

İstanbul 3. Vergi Mahkemesinin 24/11/2016 tarih ve E:2016/1298, K:2016/2472 sayılı kararının özeti:

E yanın gümrük kıymetinin belirlenmesinde öncelikle satış bedelinin esas alınması satış bedelinin esas alınması için gerekli koşulların mevcut olmadığının tespit edilmesi halinde de sırasıyla diğer yöntemlere başvurulması gerekmektedir. Ayrıca gümrük idaresi beyanın doğruluğunu tespit amacıyla her zaman her türlü bilgi ve belgeyi inceleyerek değerlendirme hakkı ve yetkisine sahip bulunmaktadır. Gözetim belgesi ibrazı zorunluluğuna uyulmaması hali Gümrük Kanunu hükümlerine göre gözetim kıymeti üzerinden tahakkuk yapılmasını gerektirir bir durum değildir. Gözetim tebliğinde belirtilen kıymet, e yanın Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmiş gerçek satış bedeli olmadığı gibi belirtilen kıymetin esas alınması suretiyle tahakkuk

T.C.
DANI TAY
VERGİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

yapılmasını öngören herhangi bir düzenleme de bulunmamaktadır. Bu nedenle gözetim önlemlerinin hukuka aykırı uygulanması suretiyle fazladan tahsil edilen verginin iadesi isteminin reddine dair i leminde mevzuata uygunluk görülmemi tir.

Vergi Mahkemesi bu hukuksal nedenler ve gerekçeyle dava konusu i lemi iptal etmi ; vergilendirme hatası yapılarak haksız ve hukuka aykırı olarak davacıdan tahsil edilen vergilerin geri verme ba vurusundan itibaren 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine ili kin Kanun'a göre hesaplanacak faiziyle birlikte davacıya iadesine hükmetmi tir.

Davalı idarenin istinaf ba vurusunu inceleyen stanbul Bölge dare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin 21/03/2017 tarih ve E:2017/146, K:2017/599 sayılı kararının özeti:

stinaf talebinde bulunulan mahkeme kararının kaldırılmasını gerektirecek herhangi bir neden bulunmamaktadır.

Vergi Dava Dairesi, bu gerekçeyle istinaf ba vurusunu kesin olarak reddetmi tir.

C- stanbul Bölge dare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin E:2017/230 sayılı dosyasına konu yargılama süreci:

Dava konusu istemin özeti: Serbest dola ıma giri beyannamesi muhteliyatı e yanın kıymetinin gümrük gözetimi ile ilgili tebli de öngörülen birim kıymete göre beyan edilmesi üzerine tahakkuk ettirilerek ödenen vergilerin e yaya ait faturada gösterilen kıymete göre hesaplanan tutardan fazlasının yasal faiziyle birlikte iadesi talebiyle Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi kapsamında yapılan ba vurunun reddine dair karara vaki itirazın reddine dair i lemin iptali istemiyle dava açılmı tir.

Bursa 2. Vergi Mahkemesinin 23/12/2016 tarih ve E:2016/1479, K:2016/1823 sayılı kararının özeti:

Gerçek kıymete dair idarece yapılmı bir tespit bulunmamaktadır. Gözetim uygulamasına tabi tutulan e yaya ili kin tebli de belirtilen kıymet, e yanın Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmi gerçek satı bedelini yansıtmamaktadır. Dolayısıyla ortada kanunen ödenmesi gereken herhangi bir vergi bulunmamaktadır. Gözetim önlemlerinin hukuka aykırı uygulanması suretiyle davacıdan fuzulen tahsilat yapıldı ı hukuki ihtilafı gerektirmeyecek kadar açıktır.

Vergi Mahkemesi bu hukuksal nedenler ve gerekçeyle i lemi iptal etmi ; vergilerin ödendi i tarihten itibaren hesaplanacak yasal faiziyle davacıya iadesine hükmetmi tir.

Davalı idarenin istinaf ba vurusunu inceleyen stanbul Bölge dare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin 30/03/2017 tarih ve E:2017/230, K:2017/860 sayılı kararının özeti:

stinaf talebinde bulunulan mahkeme kararının kaldırılmasını gerektirecek herhangi bir neden bulunmamaktadır.

Vergi Dava Dairesi, bu gerekçeyle istinaf ba vurusunu kesin olarak reddetmi tir.

D- stanbul Bölge dare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin E:2017/3727 sayılı dosyasına konu yargılama süreci:

Dava konusu istemin özeti: Serbest dola ıma giri beyannamesinde gösterilmek

T.C.
DANI TAY
VERGİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

zorunda kalınan yurt dışı giderin, thalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğde öngörülen birim kıymet üzerinden hesaplanan gözetim kıymeti ile e yanın faturasında gösterilen kıymet arasındaki farktan müteakkil olarak bahisle kanunen alınmaması gerektiği halinde ödenen vergilerin iadesi istemiyle yapılan başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddine İlişkin İlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

Tekirda Vergi Mahkemesinin 27/04/2017 tarih ve E:2017/28, K:2017/249 sayılı kararının özeti:

thal edilen e yanın gümrük kıymetinin belirlenmesinde öncelikle satış bedelinin esas alınması, satış bedelinin esas alınması için gerekli koşulların mevcut olmadığının tespit edilmesi halinde de sırasıyla diğer yöntemlere başvurulması gerekmektedir. Gözetim belgesi ibraz edememe, Gümrük Kanunu hükümlerine göre ek tahakkuk yapılmasını gerektirir bir durum değildir. Gözetim uygulamasına tabi tutulan e yaya İlişkin tebliğde belirtilen kıymet, e yanın Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmiş gerçek satış bedelini yansıtmamaktadır. Gözetim önlemlerinin yanlış uygulandığından dava konusu İleminde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Vergi Mahkemesi bu gerekçeyle dava konusu İlemin iptal etmiş; fazladan tahsil olunan vergilerin davacıya iadesine hükmetmiştir.

Davalı idarenin istinaf başvurusunu inceleyen İstanbul Bölge Daire Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin 27/03/2018 tarih ve E:2017/3727, K:2018/1416 sayılı kararının özeti:

istinaf talebinde bulunulan mahkeme kararının kaldırılmasını gerektirecek herhangi bir neden bulunmamaktadır.

Vergi Dava Dairesi, bu gerekçeyle istinaf başvurusunu kesin olarak reddetmiştir.

E- Erzurum Bölge Daire Mahkemesi Vergi Dava Dairesinin E:2017/778 sayılı dosyasına konu yargılama süreci:

Dava konusu istemin özeti: Serbest dolaşıma girişi beyannamesi kapsamında ithal edilen e yaya nedeniyle ödenen vergilerin, e yanın faturasında yer alan kıymeti ile thalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ uyarınca hesaplanan kıymeti arasındaki farka isabet eden kısmının geri verilmesi talebiyle yapılan başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddine dair İlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

Erzurum Vergi Mahkemesinin 29/03/2017 tarih ve E:2016/645, K:2017/392 sayılı kararının özeti:

thal edilen e yanın gümrük kıymetinin belirlenmesinde öncelikle satış bedelinin esas alınması, satış bedelinin esas alınması için gerekli koşulların mevcut olmadığının tespit edilmesi halinde de sırasıyla diğer yöntemlere başvurulması gerekmektedir. Gözetim belgesi ibraz edememe, Gümrük Kanunu hükümlerine göre ek tahakkuk yapılmasını gerektirir bir durum değildir. Gözetim uygulamasına tabi tutulan e yaya İlişkin tebliğde belirtilen kıymet, e yanın Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmiş gerçek satış bedelini yansıtmamaktadır. Gözetim önlemleri yanlış uygulandığından dava konusu İleminde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Vergi Mahkemesi bu gerekçeyle dava konusu İlemin iptal etmiş; fazladan tahsil olunan

T.C.
DANIŞTAY
VERGİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

vergilerin davacıya iadesine hükmetmi tir.

Davalı idarenin istinaf ba vurusunu inceleyen Erzurum Bölge dare Mahkemesi Vergi Dava Dairesinin 29/09/2017 tarih ve E:2017/778, K:2017/769 sayılı kararının özeti:

stinaf talebinde bulunulan mahkeme kararı usul ve yasaya uygun olup kaldırılmasını gerektirecek bir neden bulunmamaktadır.

Vergi Dava Dairesi, bu gerekçeyle istinaf ba vurusunu kesin olarak reddetmi tir.

V- SAMSUN BÖLGE DARE MAHKEMESİ BA KANLAR KURULUNUN GÖRÜŞÜ :

A- Usul Yönünden:

Aykırlılığın giderilmesi talebini içeren dilekçede herhangi bir eksiklik görülmemiş olarak yapılan incelemede Ba kanlar Kurulunca, talepte bulunanın bu hakka sahip olduğunu anlaşılmaması, aynı mevzuat hükümlerine tabii olması ve farklı istinaf kararları bulunması hususları dikkate alındığında aykırılığın giderilmesi isteminde usul yönünden bir eksiklik görülmemi tir.

B- Esas Yönünden:

Ba kanlar Kurulu tarafından aykırılığın giderilmesi isteminin kabulüne oybirliğiyle; aykırılığın İstanbul Bölge dare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin 21/03/2017 tarih ve E:2017/146, K:2017/599 sayılı; 30/03/2017 tarih ve E:2017/230, K:2017/860 sayılı; 27/03/2018 tarih ve E:2017/3727, K:2018/1416 sayılı, Erzurum Bölge dare Mahkemesi Vergi Dava Dairesinin 29/09/2017 tarih ve E:2017/778, K:2017/769 sayılı kararlarında idare edilen hukuksal nedenler ve gerekçe doğrultusunda giderilmesine oyçokluğuyla karar verilmi tir.

VI- İNCELEME VE GEREKÇE :

MADD OLAY:

Bölge idare mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın giderilmesi istemiyle ilgili kararlara konu olaylarda, ithal edilen eşya için serbest dolaşım girişi beyannamesinde gösterilen yurtdışı giderin, thalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğde öngörülen birim kıymet üzerinden hesaplanan gözetim kıymeti ile eşyanın faturasında gösterilen kıymeti arasındaki fark olduğu belirtilerek ödenen gümrük ve katma değer vergilerinin anılan giderlere isabet eden kısmının Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi uyarınca geri verilmesi istemiyle başvuru yapılmı tir. Söz konusu başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddine ilişkin idarenin iptali ile söz konusu tutarın tahsil edildiği tarihten itibaren tecil faizi oranında hesaplanacak faiziyle birlikte iadesine hükmedilmesi istemiyle dava açılmı tir.

LG L HUKUK :

A- LG L MEVZUAT:

1- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 167. maddesi:

"Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işleyişlerini sağlayıcı ve geliştiren tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşılmaması sonucu doğabilecek tekelleşme ve

T.C.
DANI TAY
VERG DAVA DA RELER
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

kartelle meyi önler.

Dı ticaretin ülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve di er dı ticaret i lemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dı nda ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla Cumhurba kanına yetki verilebilir."

2- 2976 Sayılı Dı Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 1. maddesi:

"Dı ticaretin, ülke ekonomisinin yararına düzenlenmesini sa lamak amacıyla ithalat, ihracat ve di er dı ticaret i lemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlüler dı nda ek mali yükümlülükler konulması ve kaldırılması, bu yükümlülükler ile kin esasların tespit edilmesi ve olu an fonların kullanılması bu Kanun hükümlerine göre yürütülür."

3- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 24. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili bölümü:

" thal e yasının gümrük kıymeti, e yanın satı bedelidir. Satı bedeli, Türkiye'ye ihraç amacıyla yapılan satı ta 27 ve 28 inci maddelere göre gerekli düzeltmelerin de yapıldı ı, fiilen ödenen veya ödenecek fiyattır..."

4- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 25. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili bölümü:

"24 üncü madde hükümlerine göre belirlenemeyen gümrük kıymeti, bu maddenin 2 nci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinin sıra halinde uygulanmasıyla belirlenir. E yanın gümrük kıymeti bir üst bent hükümlerine göre belirlenebildi i sürece bir alt bent hükümleri uygulanamaz..."

5- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 26. maddesinin (1) numaralı fıkrası:

"24 ve 25 inci madde hükümlerine göre belirlenemeyen ithal e yasının gümrük kıymeti;

a) 1994 Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anla masının VII nci Maddesinin Uygulanmasına li kin Anla manın,

b) 1994 Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anla masının VII nci Maddesinin,

c) Bu bölüm hükümlerinin,

Prensip ve genel hükümlerine uygun yöntemlerle ve Türkiye'de mevcut veriler esas alınarak belirlenir."

6- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 55. maddesinin (1) numaralı fıkrası:

"Aksine hüküm bulunmadıkça; niteli ine, miktarına, men eine, yükleme veya varı ülkesine bakılmaksızın, bir e ya, belirlenmi artlar altında her zaman gümrükçe onaylanmı i lem veya kullanımlardan birine tabi tutulabilir."

7- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 74. maddesinin birinci fıkrası:

"Türkiye Gümrük Bölgesine gelen e yanın serbest dola ıma giri i; ticaret politikası önlemlerinin uygulanması, e yanın ithali için öngörülen di er i lemlerin tamamlanması ve kanunen ödenmesi gereken vergilerin tahsili ile mümkündür."

8- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 211. maddesinin ilgili bölümü:

"Kanunen ödenmemeleri gerekti i halde ödenmi oldu u belirlenen gümrük vergileri geri verilir. Kanunen tahakkuk ettirilmemeleri gerekti i halde tahakkuk ettirilen gümrük vergileri kaldırılır."

T.C.
DANI TAY
VERG DAVA DA RELER
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

9- Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anla masının VII. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anla ma'nın 17. maddesi:

"Bu anla mada yer alan hiçbir hüküm, gümrük idaresinin gümrük kıymetinin belirlenmesi ile ilgili olarak ibraz edilen tutanak, belge veya beyannamenin gerçeklik veya do rulu unu ara tırma hakkını sınırlamaz veya bu hakkı tartı ma konusu haline getirecek ekilde yorumlanamaz."

10- 2004/7304 sayılı thalatta Gözetim Uygulaması Hakkında Karar'ın 4. maddesi:

"Bir malın ithalatında gözetim uygulanmasına ili kin karar, ba vuru üzerine veya re'sen yapılacak bir de erlendirme sonucunda Müste arlık (thalat Genel Müdürlü ü) tarafından verilir. Yapılacak de erlendirmede ithalatın geli imi, ithal artları ve ithalatın yerli üreticiler üzerindeki etkisi dikkate alınır.

Gözetim kararı Gözetim Belgesi düzenlenmesi yoluyla ileriye yönelik olarak veya gerçekle en ithalatı de erlendirmek üzere geçmi e dönük olarak uygulanabilir.

leriye yönelik gözetime tabi bir malın ithalatında gümrük mevzuatının gerektirdi i belgelerin yanı sıra "Gözetim Belgesi" de aranır."

11- thalatta Gözetim Uygulaması Yönetmeli i'nin 4. maddesinin ilgili bölümü:

"Gözetim Belgesi, yürürlükteki mevzuatın öngördü ü di er ko ullar saklı kalmak üzere, ithalatçının usulüne uygun ba vurusunun Genel Müdürlü e ula masından itibaren 10 (on) i günü içinde talep edilen tüm miktar üzerinden, ücretsiz olarak verilir.

Yapılan beyanın gerçe e aykırı oldu unun ve ba vurularda sunulan bilgi ve belgelerde tutarsızlık bulundu unun tespit edilmesi halinde Gözetim Belgesi düzenlenmez..."

12- thalatta Gözetim Uygulaması Yönetmeli i'nin 6. maddesinin ilgili bölümü:

"Bu Yönetmelik;...

c) uluslararası anla malardan do an yükümlülüklerin,... bu mevzuata aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasını engellemez."

13- thalatta Gözetim Uygulamasına İlişkin Mülga 2012/3 sayılı Genelge'nin 3. maddesi:

"...gözetim belgesi olmadı ı halde beyan edilen kıymetin ilgili tebli de belirtilen kıymete ula maması durumunda, yükümlü ek beyanı ile ithal e yasının kıymetinin ilgili tebli de belirtilen kıymete ula masını sa larsa e yanın serbest dola ıma giri inde gözetim belgesi aranılmayacaktır. Söz konusu ek beyan, B LGE programında usulüne uygun olarak "Yurt Dı ı Di er Giderler" altında yapılabilecektir. Mükellefin ek kıymet beyanı sonucu olu an kıymet, e yanın nihai kıymeti olarak de erlendirilerek, ba ka bir i leme gerek kalmaksızın, serbest dola ıma giri rejimi i lemleri tamamlanacaktır."

14- thalatta Gözetim Uygulamasına İlişkin 2013/2 sayılı Tebli 'in 6. maddesinin (2) numaralı fıkrası:

"Gözetim belgesi, 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun e yanın gümrük kıymetine ili kin hükümlerinin uygulanmasını engellemez. 1. maddede belirtilen kıymetler Gümrük

T.C.
DANI TAY
VERGİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

Kanunu'nun e yanın gümrük kıymetine ili kin hükümlerinin uygulanmasına esas te kil etmez."

B- LG L KARAR:

Danı tay Yedinci Dairesinin 17/02/2017 tarih ve E:2016/7291, K:2017/1034 sayılı kararının özeti:

"Olayda, davacı tarafından ithal edilen e yanın beyan edilen kıymetinin, 2009/8 sayılı thalatta Gözetim ve Korunma Uygulanmasına li kin Tebli de öngörülen 675 Amerikan doları/ton birim CIF kıymetin altında olması sebebiyle, gözetim belgesi ibrazı zorunlulu u getirilmi bulunmaktadır. Tebli de belirtilen birim kıymet, e yanın, Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmi gerçek satı bedeli olmadı ndan, gözetim önlemlerinin yanlı uygulanması suretiyle ödenen verginin iadesi istemiyle yapılan ba vurunun reddine dair karara vaki itirazın reddi yolunda tesis edilen i lemde ve davayı reddeden mahkeme kararında hukuka uyarlık görülmemi tir."

HUKUK DE ERLEND RME:

Bölge idare mahkemesi vergi dava dairelerince kesin olarak verilen kararlar arasındaki aykırılık, serbest dola ıma giri beyannamesiyle ithal edilen gözetim uygulamasına tabi e yanın fatura de eri ile gözetim kıymeti arasındaki farkın "yurt dı ı gider" olarak beyanı sonucu fazladan ödendi i ileri sürülen gümrük ve katma de er vergilerinin 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi uyarınca geri verilmesi istemiyle yapılan ba vurunun reddine dair karara vaki itirazın reddi yolunda tesis edilen i lemlerin hukuka uygun olup olmadı ına ili kindir.

Yürürlükten kaldırılan 1615 sayılı Gümrük Kanunu'nun 87. maddesi ile ilgili olarak, Danı tay çtihatları Birle tirme Kurulunun 02/07/1966 tarih ve E:1965/13; K:1966/6 sayılı kararında, tahsil olunan gümrük vergilerinin anılan madde uyarınca geri verilebilmesinin, yanlı lıkla veya fuzulen tahsil olunduklarının açıkça anla ılması ko uluyla olanaklı bulundu u yolunda aykırı içtihatlar birle tirilmi tir.

Bu bakımdan 4458 sayılı Kanun'un benzer hükümler ta ıyan 211. maddesinin uygulanmasında da iadesi istenen gümrük vergilerinin kanunen ödenmelerinin veya tahakkuk ettirilmelerinin gerekmedi inin açıkça herhangi bir inceleme, ara tırma ve yoruma gerek olmaksızın anla ılabilir olması ko ulunun aranması gerekmektedir.

Gümrük Kanunu'nun 24, 25 ve 26. maddeleri ile GATT'ın VII. Maddesinin Uygulanmasına li kin Anla manın 17. maddesinde yer alan hükümlerin birlikte de erlendirilmesinden, ithal edilen e yanın gümrük kıymetinin belirlenmesinde, öncelikle, satı bedelinin esas alınması, satı bedelinin esas alınması için gerekli ko ulların mevcut olmadı ının tespit edilmesi halinde de sırasıyla di er yöntemlere ba vurulması gerekti i; ayrıca Gümrük daresinin, beyanın do rulu unu tespit amacıyla her zaman, her türlü bilgi ve belgeyi inceleyerek de erlendirme hak ve yetkisine sahip bulundu u sonucuna ula ılmaktadır.

thalatta uygulanacak gözetim ve korunma önlemleri Türk mevzuatında, 29/01/1995 tarih ve 22186 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 26/01/1995 tarih ve 4067 sayılı Kanun'la onaylanması uygun bulunan ve 25/02/1995 tarih ve 22213 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 03/02/1995 tarih ve 1995/6525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanan Dünya Ticaret Örgütü

T.C.
DANIŞTAY
VERGİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

Kurulu Anlaşması'nın ekinde yer alan ve bu anlaşmanın ayrılmaz parçasını teşkil eden Korunma Tedbirleri Anlaşması ile yerini almıştır.

Ticaret Bakanlığı'nca yerli üreticilerin talebi üzerine veya re'sen, belli bir malın ithalatının, o malın yerli üreticileri ve ülke ekonomisi üzerinde olumsuz sonuçlar doğurup doğurmadığının tespit edilmesi amacıyla incelemeye başlanılarak inceleme sonucunda gözetim uygulaması öngörülebilmektedir.

Gözetim uygulaması başlatılması durumunda, herhangi bir korunma tedbirinden söz edilemez. Yani bu amaçla, o malın ithalatında herhangi bir kısıtlama, vergi oranında artış, ek kıymet belirlenmesi veya ek mali yükümlülük uygulaması söz konusu olmamaktadır. Sadece bir malın ithalatında, yerli üreticilerin zarar görmesine sebebiyet verebilecek miktarda artış olup olmadığının belirlenebilmesi için o malın ithal seyrinin izlenmesi amaçlanmakta ve bu amacın gerçekleşmesi için o malın ithalatında thalat Genel Müdürlüğü'nce düzenlenen bir gözetim belgesi ibrazı zorunluluğu getirilmektedir.

Gözetim belgesinin ibraz zorunluluğu, o malın belli bir degerin altında kıymetle ithal edilmek istenmesi durumuna münhasır olup gözetim önlemi uygulanmasına karar verilen e yanın, belirlenen bir kıymetin altında ithal edilmek istenilmesi halinde sadece "gözetim belgesi" ibrazı zorunluluğu getirildiğinden bu zorunluluğa uyulmaması Gümrük Kanunu hükümlerine göre ek tahakkuk yapılmasını gerektirir bir durum değildir.

Öte yandan thalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğlerde belirtilen birim kıymet, e yanın Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmiş gerçek satış bedeli de ildir.

Bu nedenle gözetim önlemlerinin hukuka aykırı uygulanması suretiyle fazladan ödenen vergilerin Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi kapsamında iadesi istemiyle yapılan başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddine dair işlemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

SONUÇ :

Açıklanan hukuksal nedenler ve gerekçeye dayanılarak ithal edilen e yanına ilişkin gözetim önlemleri nedeniyle fazladan ödenen vergilerin Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi kapsamında iadesi talebinin reddine vaki itirazın reddine dair işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı yönünde aykırılığın giderilmesine, 19/02/2020 tarihinde oyçokluğu ile kesin olarak karar verildi.

T.C.
DANIŞTAY
VERGİ DAVALAR
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

X- KARAR ÖZETİ :

Mevzuat hükümleri uyarınca bir malın ithalatında, yerli üreticilerin zarar görmesine sebebiyet verebilecek miktarda artış olup olmadığının belirlenebilmesi için o malın ithal seyrinin izlenmesi amacıyla re'sen veya üreticilerin başvurusu üzerine yapılan inceleme sonucunda o eylem için Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü'nce düzenlenen bir gözetim belgesi ibrazı zorunluluğu getirilmektedir.

Gözetim uygulaması ithalat nedeniyle ilave bir vergisel yükümlülük getirme amacına yönelik veya korunma önlemi niteliğinde bir uygulama değil, ithalatın izlenmesi amacına yönelik bir uygulamadır.

Bu noktada idarenin gözetim uygulamasına tabi eylem için gözetim belgesini ibraz etmeyen ithalatçıyı beyanını gözetim kıymetine yükseltmeye zorlama gibi bir yetkisi bulunmayıp gözetim belgesinin olup olmadığını aramak, bulunmaması halinde ithalata izin vermemekle yetinmesi zorunludur.

Gözetim belgesi alınması gerektiği halde bundan kaçınarak eylemin kıymetinin yükseltilmesi suretiyle ithalatın gerçekleştirilmesi, mevzuata aykırı olduğu gibi iyiniyet kuralları ile de bağdaşmamaktadır. Buna ilaveten, uygulamada gözetim belgesi alan yükümlüler aleyhine de eylemsiz bir durum oluşmaktadır. İdarenin yükümlüden gözetim belgesi temin etme olanağı da hukuken ve fiilen ortadan kalkmış olacaktır. Bunun sonucunda, ilgili düzenleyici işlem idarece geri alınmış ya da yargı kararıyla iptal edilmiş olmamasına rağmen düzenleyici işlem ile getirilen gözetim uygulaması fiilen askıya alınmış olmaktadır.

Bu durumda belirli bir CIF değerinin altında ve belirli miktarların üzerinde ithal edilmek istenmesi halinde gözetim uygulaması kapsamına tabi kılınan eylem için gözetim belgesi almak amacıyla anılan belgeyi vermeye yetkili Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü'ne davacılarca başvuru yapılarak bulunulmuş olmasının, idarece başvuru bulunulmuş ise buna ilişkin anılan idarece tesis edilen işlem hukuka uygun olup olmadığı da değerlendirilerek fazladan ödendiği ileri sürülen vergilerin 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi uyarınca geri verilip verilemeyeceğinin saptanması suretiyle bir sonuca ulaştırılması ve aykırılığın bu doğrultuda giderilmesi gerektiği gerekçesiyle karara katılmıyoruz.

T.C.
DANIŞTAY
VERGİ DAVALAR
KURULU

Esas No : 2020/1

Karar No : 2020/1

XX-KARAR

Gözetim uygulaması, ithalat nedeniyle ilave bir vergisel yükümlülük getirmeye yönelik veya korunma önlemi niteliğinde bir uygulama olmayıp ithalatın gelişiminin, ithalat artlarının, yerli üreticiler üzerindeki etkisinin izlenmesi ve ithalattan kaynaklanan vergi kayıplarının önlenmesi, koruma tedbirleri veya başka bir tedbir alınıp alınmayacağına ilişkin değerlendirilmesi, bunun için bir istatistikî bilgi havuzu oluşturulması amaçlıdır.

Gözetim uygulamasına tabi bir malın ithal edilmek istenmesi halinde e-yanın CIF kıymeti idarece belirlenen tutarın altında ise gözetim belgesi alınmak suretiyle ithal edilebilecek, aksi halde ithaline izin verilmeyecektir. İthalatçının fazladan ödendiğini ileri sürdüğü vergilere ilişkin iade talebinin kabulü gözetim belgesi alınarak ithali mümkün olan e-yanın bu belge olmaksızın da serbest dolaşımına girmesi sonucunu doğuracaktır.

Gözetim belgesi alınması gerektiği halde bundan kaçınarak e-yanın kıymetinin yükseltilmesi suretiyle ithalatın gerçekleştirilmesi, mevzuata aykırı olduğu gibi iyiniyet kuralları ile de bağdaşmamaktadır. Buna ilaveten, uygulamada gözetim belgesi alan yükümlüler aleyhine de eşitsiz bir durum oluşmakta öte yandan idarenin yükümlüden gözetim belgesi temin etme olanağı da hukuken ve fiilen ortadan kalkmış olacaktır. Bunun sonucunda, ilgili düzenleyici işlem idarece geri alınmış ya da yargı kararıyla iptal edilmiş olmamasına rağmen düzenleyici işlem ile getirilen gözetim uygulaması fiilen askıya alınmış olmaktadır.

Bu durumda gözetim belgesine tabi ithal edilen e-yanın gümrük kıymetinin özgür irade ve bir hata sonucu olmaksızın gözetim belgesi alınmasını gerektirmeyecek tutarda gösterilerek bu kıymet üzerinden hesaplanan vergiler ödendiğinden Gümrük Kanunu'nun 211. maddesinde belirtilen hata halinde anılan vergilerin iadesini düzenleyen geri verme sebepleri olayda mevcut olmadığından iade talebinin reddine dair işlemlerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle aykırılığın bu doğrultuda giderilmesi gerektiği gerekçesiyle karara katılmıyorum.